

Sok feladat áll az ONÖSZ előtt

Interjú Hollerné Racskó Erzsébet elnökkel

– Kezdjük szlovák „belüggyl” a beszélgetést: Mátraszentimrén sajtótájékoztatót tartottak a szlovák oktatási intézmények támogatásáról. Ismertetné olvasóinkkal is, hogy milyen számok, adatok hangzottak el a tájékoztatón?

– 2016-ban az ország legmagasabban fekvő településén, Mátraszentimrén tartottuk a Magyarországi Szlovákok Napját. Ezzel sikerült a községre irányítanunk a figyelmet, ahol abban az időben az egyetlen helyi szlovák nemzetiségi önkormányzati fenntartású szlovák nemzetiségi iskola működött. Azóta a helyi szlovák önkormányzat minden évben sikerrel pályázott az iskola működési feltételeinek javítására. Ebben az esztendőben a kormány újabb forrásokkal segíti ezt a munkát: egy közösségi ház kialakításához szükséges ingatlan megvásárlását 57 millió forinttal, míg a templom felújítását 20 millió forinttal támogatja. Az Országos Szlovák Önkormányzat fenntartásában működő intézmények felújítására nyújtott kormányzati támogatásnak köszönhetően folytatódhat a budapesti szlovák iskola felújítása is. Az iskolai és kollégiumi vizesblokkok megújulása után idén 160 millió forintot fordíthatunk az intézmény külső nyílászáróinak cseréjére, csökkentve ezzel a fenntartási költségeket. Több szakaszban zajlott és ebben az évben folytatódik a sátoraljaújhelyi iskola felújítása is. A mostani 17 millió forintos támogatásból az iskola udvara újul meg, ahol egy rendezvényhelyszín is kialakításra kerülhet. Lélegzetvételnyi szünet után folytatódik a békéscsabai iskolánk megújulása is. Ezúttal a kültéri sportolás feltételeinek megteremtéséhez járulnak hozzá az 58 millió forint értékben tervezett munkák, melyek az udvaron álló romos épületrészek elbontásával a kulturáltabb környezet kialakítását is szolgálják. Egy kisebb, 8 millió forintos támogatásból a tótkomlói iskola termeinek elhasználandó padlója is megújulhat. Örömeinkre szolgál, hogy intézményhálózatunk fejlesztésére is lehetőséget kaptunk: a Magyarországi Szlovákok Közösségi és Jogi Támogató Irodájának elindítására, valamint ez évi működésére 21,5 millió forint támogatást biztosított az Államtitkárság. Az új intézmény célja a helyi szlovák önkormányzatok és civil szervezetek jogi és szakmai támogatása, az aktivisták képzése annak érdekében, hogy hatékonyabban tudják képviselni közösségeiket. Örülünk, hogy az Államtitkárság immár hagyományosan támogatja a gimnázium-

maink beiskolázást segítő tehetség-gondozó programja működtetését és második éve a Budapesti Szlovák Szakkollégium működését is. Erre a célra idén 15 millió forint támogatást kaptunk. Mindezek a programok befektetések a jövőnkbe, ezért nagy fontosságot tulajdonítunk nekik. Nem az oktatási intézményeket érinti, de fontos célunk a kulturális intézményeink – színházunk, kulturális intézetünk, könyvtárunk – működési feltételeinek javítása, mert a jelenlegi körülmények nem teszik lehetővé problémamentes tevékenységüket. Szeretnénk a közeljövőben egy erre a

célra átalakítható megfelelő épületet vásárolni. Ez a legközelebbi feladatunk és célunk.

– 2019. október 13-án lezárult egy ciklus az ONÖSZ életében, majd elkezdődött egy új. Melyek voltak az előző ciklus legfontosabb eseményei, döntései?

– Úgy gondolom, közös munkánk legfontosabb eredménye, hogy az országgyűlés Magyarországi nemzetiségek bizottsága létrejöttével kialakult új feltételek mellett sikerült megtalálnunk az Országos Nemzetiségi Önkormányzatok Szövetsége (ONÖSZ) helyét a nemzetiségek közösségi, képviselői munkájában. Ennek egyik iránya éppen a Magyarországi nemzetiségek bizottságával való intézményes együttműködés, az országos nemzetiségi önkormányzatok által jelzett problémák, megoldási javaslatok közvetítése a törvényhozás számára. Így tettünk akkor, amikor például a nemzetiségi törvény legutóbbi módosítása előtt szakértőink elkészítették az általunk fontosnak tartott javaslatokat. Fontos része a munkánknak a különböző testületekbe való delegálás, így például az ONÖSZ képviselői jelen vannak a Bethlen Gábor Alapkezelő Támogatási Bizottságában, a Pro Cultura Minoritatum díj bíráló testületében és 2018-ban koordináló-szervező szerepet vállaltunk a nemzetiségi szakemberek tanterületi tanácsokba történő delegálása során. Rendszeresen szervezünk szakmai megbeszéléseket az országos nemzetiségi önkormányzatok hivatalvezetői, gazdasági vezetői számára, melyekre meghívjuk a kormányzat gazdasági ügyekben illetékes szakembereit, hiszen az elmúlt időszakban sokat változtak a gazdálkodás és elszámolás szabályai, feltételei. A tavalyi nemzetiségi önkormányzati választások előtt együttműködtünk a Nemzeti Választási Irodával, közösen dolgoztunk a választások lebonyolít-

tásának és a választók tájékoztatását szolgáló kampány előkészítésén. Oktatási szakértői csoportunk aktív volt a nemzetiségi pedagógus ösztöndíjprogram előkészítésében, a részletek kidolgozásában, ahogy a nemzetiségi pedagógus pótlék emelésének előkészítésében is. Nagy eredménynek tartjuk, hogy a BARÁTSÁG folyóirat kiadói feladatainak átvételével, kormányzati segítséggel és az Országos Horvát Önkormányzat közreműködésének köszönhetően, sikerült biztosítanunk a lap zökkenőmentes és folyamatos megjelenését. Büszkék vagyunk arra, hogy megbízható, korrekt partnere szervezetünk a kormányzat képviselőinek, a nemzetiségi területért felelős ombudsmanhelyettesnek, és arra is, hogy munkánkat az Alapvető Jogok Biztosa 2019-ben Justitia Regnorum Fundamentum díjjal ismerte el.

– Az új ONÖSZ új elnökkel kezdte meg munkáját. Gratulálunk Elnök asszony újráválasztásához. Nagy lendülettel indult a közös munka: úgy érzem, szorosabb lett az együttműködés az országgyűlés Nemzetiségi Bizottságával. Milyen témák kerültek terítékre?

– Köszönöm szépen a gratulációt! Úgy gondolom, a kollégák bizalma kötelez arra, hogy az elnökhelyettesekkel együtt, Muszev Dancso bolgár és Gugán János horvát elnök kollégáimmal megpróbálunk megfelelni az irántunk megnyilvánuló elvárásoknak. Igyekszünk minden, a nemzetiségi közösségeinket érintő kérdésben közös álláspontot megfogalmazni, amivel szeretnénk hozzájárulni a sikeres érdekérvényesítéshez a számunkra fontos kérdésekben. Az évet valóban nagy lendülettel kezdtük. A Központi Statisztikai Hivatal (KSH) meghívására részt vettünk egy szakmai értekezleten, melynek célja a 2021. évi népszámlálás előkészítése volt. Ott ígéretet tettünk egy, a népszámlálási kérdőív nemzetiségi hovatartozásra vonatkozó kérdéseivel kapcsolatos egységes, minden nemzetiségi közösség véleményét tükröző álláspont kialakítására. Ez azóta megtörtént. Úgy foglaltunk állást, hogy a 2016-os mikrocenzus négy kérdése kerüljön rá a jövő évi kérdőívre is.

A szakértőink munkájának eredménye a nemzetiségi oktatást szabályozó dokumentumokkal kapcsolatos közös álláspont az új Nemzeti Alaptantervvel összefüggésben is. Álláspontunkat eljuttattuk az oktatási kormányzatnak és az Országgyűlés Magyarországi nemzetiségek bizottságának is. Idézem:

Az Országos Nemzetiségi Önkormányzatok Szövetsége (ONÖSZ) 2020. február 24-i ülésén megtárgyalta az új Nemzeti Alaptanterv bevezetésével összefüggő, a nemzetiségi oktatást érintő feladatokat. A testület úgy döntött, hogy támogatja az Országos Nemzetiségi Tanács (ONT) legutóbbi ülésén született megoldási javaslatot és azzal összefüggésben megkeresi a Köznevelésért Felelős Államtitkárságot és az Országgyűlés Magyarországi nemzetiségek bizottságát.

Az Országos Nemzetiségi Tanács 2020. február 20-i ülésén kinyilvánította igényét, hogy egy szabályozott rendszerben, megfelelő súllyal szerepeljen a nemzetiségi órater-

vi javaslat és kormányrendelet szintjén kerüljön meghirdetésre. (Mint a hatályát veszítő NAT-ban is volt.) Ily módon a nemzetiségi irányelvek, hasonlóan a NAT tartalmi elemeihez, szerepelhetnek az ún. tárcadokumentumban, ha az óraszámok garanciája ebben a formában megvalósul.

Mivel a javaslatot az EMMI képviselői és Hajnal Gabriella miniszteri biztos asszony nem tartotta kivitelezhetőnek, kompromisszumos javaslatként elfogadásra került, hogy a Köznevelési Törvény tartalmazza felhatalmazást a nemzetiségi nevelést-oktatást folytató intézmények számára, hogy „az óraszámok és tanulási területek tartalmi között a helyi tantervben szabályozott módon az órák és tartalmak 20 %-a erejéig szabadon átcsoportosítható.” A javaslat lényeges eleme, hogy a NAT egészének teljesítése mellett a nemzetiségi intézményekben is lehetőséget teremtsen az óraszámcsökkentésre, a tanulói terhelés mérséklésére is.

Kérjük a tisztelt Bizottság támogatását a köznevelési törvény fenti tartalmú módosításához.

Ez a két kérdés és a jövő évi központi költségvetés előkészítése volt a témája a nemrégiben megszerzett NEB – ONÖSZ együttes ülésnek is. Szintén ennek az évnek az eredménye, hogy bekapcsolódtunk a 2019. évi nemzetiségi önkormányzati választások tapasztalatainak értékelésébe és a nemzetiségi törvény tervezett módosításának előkészítésébe, mely folyamatban Muszev Dancso elnökhelyettes úr képviselte az ONÖSZ-t. Januárban Gugán János személyében tagot delegáltunk a közmédia Közzolgálati Testületébe is.

– Vannak-e 2020-ra vagy a továbbiakra fontos célok, tervek? 2021-ben – mint említette is – újra népszámlálás lesz, mely a nemzetiségi közösségek életében mindig jelentős szerepet tölt be.

– A következő hetekben a jövő évi központi költségvetésről szóló törvény előkészítése lesz a legfontosabb feladatunk. Ezzel összefüggésben szeretnénk elérni az országos nemzetiségi önkormányzatok gazdálkodásával kapcsolatos szabályok újragondolását is. Egész évben nagy figyelmet kell fordítanunk a népszámlálásra történő felkészülésre, hiszen annak eredménye hosszú időre meghatározza majd közösségeink önkormányzatainak számát, és így komoly befolyással lesz azok jövőjére is. A KSH-nak küldött levelünkben kiemeltük a népszámlálás anonimitásának fontosságát és javasoltuk, hogy a népszámlálás előkészítésébe és lebonyolításába a települési önkormányzatok vonják be a nemzetiségi önkormányzatokat is. A feladatalapú támogatás feltételrendszere is újragondolásra vár, melynek folyamatába szintén szeretnénk bekapcsolódni. Idézem a levelet:

A 2021-évi népszámlálás a magyarországi nemzetiségek számára is jelentős esemény lesz, tekintettel arra is, hogy a nemzetiségi hovatartozásra vonatkozó adatok alapozzák meg a népszámlálást követő évtizedben, hogy mely településeken lesz lehetőség nemzetiségi önkormányzatok létrehozására.

A népszámlálásra vonatkozó törvény előkészítése során közösségeink jelezték, hogy – a korábbiakkal összhangban

Ülésezik az ONÖSZ

Somogyi Zsuzsanna felvételei

– továbbra is csak olyan módszertant tartanak elfogadhatónak, amely garantálja az anonimitást és nem teszi lehetővé a nemzetiségi hovatartozásra vonatkozó adatok összekapcsolását konkrét személyekkel. Ez az elvárás megerősítésre került a szakmai megbeszélésen is, emlékeztetve a háborút követő, egyes nemzetiségeket érintő ki- és áttelepítési akciókra, melyekhez éppen a népszámlálási adatok teremtették meg az alapot.

Közösségeink számára fontos, hogy a népszámlálás során lehetőség legyen a kettős kötődés megvallására is, melyre alkalmasnak gondoljuk a 2016. évi mikrocenzus kérdéseit. Ennek során a nemzetiségre és az anyanyelvre való rákérdezés mellett egy, a kettős nemzetiségi kötődésre vonatkozó kérdés és a családi, baráti körben használt nyelvre vonatkozó kérdés is szerepelt.

Fontosnak tartjuk továbbá, hogy a népszámlálás során, a nemzetiségi közösségekre vonatkozó lehető leghitelesebb adatok biztosítása érdekében, a nemzetiségi önkormányzatokat is bevonják a népszámlálás lebonyolításába, a kérdezőbiztosok kiválasztásába, ami a gyakorlati előnyök mellett minden bizonnyal hozzájárulna az összeírással kapcsolatos bizalom megerősítéséhez is.

Az ONÖSZ megköszöni az előző ciklusban és a most kapott támogatást is a Bethlen Gábor Alapkezelőnek és a Nemzeti Együttműködési Alapnak.

– Köszönöm az interjút, további sikeres munkát kívánunk az ONÖSZ-nek!

Mayer Éva

Látogasson el honlapunkra: www.nemzetisegek.hu